

LIPTAI ERVIN: A MAGYAR
TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

A kisebb-nagyobb részlettanulmányok után először vehetünk Tanácsköztársaságunk történetét összefoglaló könyvet a kezünkbe. A szerző figyelmét nem kerültek el az eddigi eredmények, tekintetét azonban főleg az eredeti forrásokra fordítja, s magyarországi és szlovákiai archívumok, résztvevők, egykorú okmányok, hírlapok tanúvallomásaira épít. Kettős anyagát szerencsésen ötvözi össze, mert újonnan feltárt tényeit is sikerül az eszméileg jól felfogott egészbe beleillesztenie. Még nem volt elegendő időnk a Tanácsköztársasággal kapcsolatos valamennyi kérdéskör egyértékű felgöngyölítésére, s ez az egyébként ügyesen tagolt, fontos csomópontok köré koncentrált munka egyes részleteinek aránytalanságában tűnik elő. Az előzmények rövid összefoglalása után Liptai érdeklődése elsősorban a politikai és katonai helyzet felé fordul (előtanulmányaiban is ezzel foglalkozott). Nem kerül ki a gazdasági, szociális, művelődéspolitikai kérdéseket, a Kommunista Párt mellett működő bal- és félbal- vagy ábaloldali szervezetek és vezetők tevékenységére is vet pillantást, de körülöttük nem teremthet minden esetben tiszta helyzetet.

Irodalmi stílusa, a jól válogatott és nagyobb részben ritkán látott fényképekből álló illusztrációs anyag, meg a kötet csinos kiállítása élvezetes olvasmánnyá is teszi Liptai könyvét, s így valóban hasznos szolgálatot tehet a Tanácsköztársaság történetének népszerűsítése dolgában; helyesebben tehetne, ha 6000-es példányszáma — pl. a 10 kötetes, 1600 forintos és korántsem népszerűsítő szándékú *Világtörténelem* 30 000-es számmal szemben — ezt lehetővé tenné. Így — sajnos — iskolai és közművelődési könyvtáraink harmadrésze sem fog hozzájutni a *Népszerű Történelem* sorozat e darabjához. (Kossuth Kiadó 1965.)

KULCSÁR PÉTER

VARGA DOMOKOS: KUTYAFÜLŰEK

Varga Domokos elbeszéléskötetében kedves, lírai gyermektörténeteket kapunk, vele a szülők metamorfózisát, a gyengédség és szeretet, a szigorú kötelességteljesítés és büntetés bonyolult szülői fogásainak összességét. Végtelenül finom, érzékletes elemzése a kötet nem egy darabja a gyermeki lélek minden

rezdülésének, a születés és halál, a bontakozó értelem és csínytevések, gyermeki fájdalom és felszabadság képzeteinek.

A kedves történetek napjaink számos családi problémáját világítják meg. Hat gyermek nevelése — az abortuszok világában, a pelikánként szülői húst tépő apróságokkal való küszködés felett érzett fájdalom tragikus vonulata gyakran tetten érhető. A konklúzió azonban nem reked meg itt. A törődés, a mélyeséges humanum, az örömök és gondok a szerző számára kedvesnek, a harmonikus életet igazolóknak mutatják a nagy család hétköznapijait, ünnepeit. Gyermekpszichológiai, pedagógiai megfigyelések sokasága, azok alkalmazásának sokrétűsége megkönnyíti a harcot a gyermekekkel — a gyermekekért. Különösen érett, jól kimunkált gondolatok íródtak a kötet utolsó, a megírás sorrendjében is legfiatalabb, elbeszéléseiben, főleg a gyermeki értelem fejlesztésének tudatos, okos célszerűségének bemutatását célzó *E világ csodái* című elbeszélésben.

A bájos gyermekarcok egyik sorról a másikra változnak ördögfióki ravaszra, szüleiket rajongásig szeretőkből gyűlölködő kinzó kis gonosztevőkre. Gyulai Liviusz illusztrációiban éppen ezt, a gyermeki lélek kettős arculatát ragadja meg kiválóan, egyszerre ábrázol — gyermeki-primitív kivitelezéssel — angyalt és ördögöt.

Varga Domokos, akinek számos más, hasonló „műfajú” elbeszélése jelent már meg irodalmi folyóiratainkban, sőt hangzott el a Magyar Rádió *Családi kör* című műsorában is, egységesnek ható kötetében újszerű módon, meglepő gondolatokat közöl a családról: egy szerető, egymásért élő kis emberi közösségről. (*Magvető Könyvkiadó 1966.*)

FÖLDVÁRI LÁSZLÓ

KÁLDI JÁNOS: RÁBAPARTI ELÉGIA

Káldi János ma negyvennégy éves. Először verseit Möricz Zsigmond közölte a *Kelet Népe*-ben. Első és egyetlen, a mostanít megelőző kötete húsz évvel ezelőtt, 1947-ben jelent meg. Húszévi folyóiratos publikáció után a *Rábaparti elégia* — bemutatkozás. Amíg mi nem figyeltünk oda, az erdőben új fa nőtt; gyökereit a földbe, ágait az ég felé meresztvén, Káldi János költészete figyelemre méltóvá tevélyesedett.

Magabiztosság és erő a fegyelem szigorú korlátai között; korszerűség, amely a hagyományok szerves folytatása — a